VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2013. gada 18. jūnijā *

Zivsaimniecība — Finanšu dalība kontroles un uzraudzības sistēmu ieviešanai — Lēmums neatmaksāt izdevumus saistībā ar divu okeāna patruļkuģu iegādi — EKL 296. pants — Direktīva 93/36/EEK — Tiesiskā paļāvība — Pienākums norādīt pamatojumu

Lieta T-509/09

Portugāles Republika, ko sākotnēji pārstāvēja *L. Inez Fernandes*, *A. Trindade Mimoso* un *A. Miranda Boavida*, pēc tam *Inez Fernandes*, *H. Leitão* un *V. Coelho*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *A. Bouquet* un *M. Afonso*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2009. gada 14. oktobra Lēmumu neatmaksāt izdevumus, kas saistīti ar divu okeāna patruļkuģu, kuri daļēji paredzēti zivsaimniecības kontrolei un uzraudzībai un saistībā ar kuriem nav sniedzams Savienības finanšu atbalsts saskaņā ar Komisijas 2002. gada 10. decembra Lēmumu 2002/978/EK par to, ka ir sedzami izdevumi, kuri ir paredzēti, lai piedalītos darbībās, kuras noteiktas dalībvalstis ir paredzējušas 2002. gadā, lai īstenotu kontroles, pārbaudes un uzraudzības sistēmas, kas piemērojamas kopējai zivsaimniecības politikai (OV L 338, 33. lpp.).

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs J. Azizi [*J. Azizi*], tiesneši S. Frimods Nīlsens [*S. Frimodt Nielsen*] un M. Kančeva [*M. Kancheva*] (referente),

sekretāre K. Hērena [*C. Heeren*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 27. novembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – portugāļu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

1 EKL 296. pants, kurš bija piemērojams attiecīgo notikumu laikā, ir formulēts šādi:

"1. Šis [EK] [l]īgums neliedz piemērot šādus noteikumus:

a) dalībvalstīm nav jāsniedz informācija, kuras izpaušanu tās atzīst par būtisku savas drošības interešu apdraudējumu;

b) dalībvalstis var veikt pasākumus, ko uzskata par vajadzīgiem, lai aizsargātu savas būtiskās drošības intereses, kas saistītas ar ieroču, munīcijas un militāra aprīkojuma ražošanu vai tirdzniecību; šādi pasākumi kopējā tirgū nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt tādu ražojumu konkurenci, kuri nav tieši paredzēti militāriem nolūkiem.

2. Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var grozīt 1958. gada 15. aprīlī sastādīto to ražojumu sarakstu, uz kuriem attiecas 1. punkta b) apakšpunkts."

2 Ar Padomes 1958. gada 15. aprīļa Lēmumu 255/58 tiek noteikts EKL 296. panta 2. punktā minētais saraksts, izvilkumi no kura ir atspoguļoti Padomes 2008. gada 10. novembra dokumentā 14538/08. Konkrēti, šajā sarakstā ir paredzēts šādi:

"Turpinājumā ir izklāstīts ieroču, munīcijas un militāro materiālu, ieskaitot atomieročus, saraksts, uz kuriem attiecas [EKL] 296. panta 1. punkta b) apakšpunkts:

[..]

9. Kara kuģi un to specializētās iekārtas:

a) visu veidu kara kuģi;

[..]."

3 No Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvas 93/36/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu [publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību] piešķiršanai (OV L 199, 1. lpp.) preambulas divpadsmitā apsvēruma izriet, ka:

"[S]arunu procedūra jāuzskata par izņēmumu un tālab piemērojama tikai dažos gadījumos".

4 Direktīvas 93/36 1. pantā ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

[..]

d) "atklātās procedūras" ir tādas valstu procedūras, kas paredz to, ka visi ieinteresētie piegādātāji var iesniegt piedāvājumus;

[..]

f) “sarunu procedūras” ir tādas valstu procedūras, kas paredz to, ka līgumslēdzējas iestādes apspriežas ar pašu izraudzītiem piegādātājiem un ar vienu vai vairākiem no tiem vienojas par līguma noteikumiem.”

5 Direktīvas 93/36 2. panta 1. panta b) apakšpunktā ir noteikts:

“1. Šī direktīva neattiecas uz:

[..]

b) piegādes līgumiem [piegāžu publiskā iepirkuma līgumiem], ko dalībvalstis pasludinājušas par slepeniem vai kuru izpilde saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts normatīviem vai administratīviem aktiem jāveic, ievērojot īpašus drošības pasākumus, ja to prasa attiecīgās dalībvalsts būtiskas drošības intereses.”

6 Direktīvas 93/36 3. pantā ir noteikts:

“Neskarot 2. un 4. pantu, kā arī 5. panta 1. punktu, šī direktīva attiecas uz visiem ražojumiem, uz ko attiecas 1. panta a) apakšpunkts, tostarp ražojumiem, uz kuriem attiecas līgumi [līgumu slēgšanas tiesības], ko līgumslēdzējas iestādes piešķir aizsardzības jomā, tomēr izņemot ražojumus, uz ko attiecas [EKL] [296]. panta 1. punkta b) apakšpunkts.”

7 Komisijas 2001. gada 28. maija Lēmumā 2001/431/EK par Kopienas finanšu iemaksām attiecībā uz konkrētiem dalībvalstu izdevumiem, kas rodas, īstenojot kopējai zivsaimniecības politikai piemērojamās kontroles, pārbaudes un uzraudzības sistēmas (OV L 154, 22. lpp.), ir noteikta kārtība, saskaņā ar kuru Eiropas Kopienu Komisijā ir iesniedzamas izdevumu programmas, kuri ir saistīti ar to politiku, saistībā ar kuru dalībvalstis vēlas saņemt finanšu dalību, kā arī par pieļaujamiem uzskatāmie izdevumi.

8 Lēmuma 2001/431 1. pantā ir paredzēts:

“Saskaņā ar šajā lēmumā izklāstītajiem nosacījumiem Kopiena var piešķirt finanšu iemaksas (še turpmāk “finanšu iemaksas”) kontroles programmām, ko dalībvalstis izveido Padomes Regulā (EEK) Nr. 2847/93 paredzētajai kopējai zivsaimniecības politikai piemērojamās kontroles, pārbaudes un uzraudzības sistēmas īstenošanai.

Kontroles programmās norāda to mērķus, izmantojamās iekārtas un paredzētos izdevumus, jo īpaši attiecībā uz 2. pantā minētajām darbībām.”

9 Lēmuma 2001/431 2. pantā paredzēts:

“Finanšu iemaksas var piešķirt attiecībā uz konkrētiem izdevumiem, kas paredzēti kontroles programmās un šādām darbībām:

[..]

e) kontroles, pārbaudes un uzraudzības aprīkojuma iegāde un modernizācija;

[..].”

10 Lēmuma 2001/431 9. panta 1. punktā ir noteikts:

“Finanšu iemaksas par 2. panta e) apakšpunktā minētajiem izdevumiem attiecas uz ieguldījumiem zivsaimniecības darbību kontrolei, pārbaudei un uzraudzībai izmantoto kuģu un lidaparātu iegādē vai modernizācijā.”

11 Lēmuma 2001/431 17. panta 2. un 3. punktā ir paredzēts:

"2. Iesniedzot pieteikumus atmaksājumam, dalībvalstis pārbauda un apliecina, ka izdevumi ir izdarīti saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti šajā lēmumā un direktīvās par pakalpojumu, piegādes un būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūru koordinēšanu, un saskaņā ar sīki izstrādātajiem noteikumiem II pielikuma A daļas 4. punktā.

3. Ja piemērojot šķiet, ka 2. punktā minētie nosacījumi nav izpildīti, tad Komisija rūpīgi pārbauda lietas apstākļus, pieprasot dalībvalstij iesniegt tās apsvērumus. Ja pārbaude apstiprina neatbilstību, tad Komisija dalībvalstij nosaka termiņu, kurā nosacījumi jāizpilda. Ja minētajā termiņā dalībvalsts nav rīkojusies saskaņā ar ieteikumiem, tad Komisija var samazināt, pārtraukt vai atcelt finanšu iemaksas attiecīgajā jomā. [..]"

12 Lēmuma 2001/431 II pielikuma A daļas 4. punktā ir paredzēts:

"Aizpildītajās anketās par valsts [publiskā iepirkuma] līgumiem jābūt atsaucei uz *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* publicētajiem paziņojumiem par atklātu konkursu. Ja paziņojumi nav publicēti [*Eiropas Kopienu*] *Oficiālajā Vēstnesī*, tad saņēmējam jāapliecina, ka ir ievēroti Kopienas tiesību akti par valsts [publiskā iepirkuma] līgumiem.

Komisija var pieprasīt jebkādu informāciju, ko tā uzskata par nepieciešamu, lai pieņemtu lēmumu par to, vai ir ievēroti Kopienas tiesību akti par valsts [publiskā iepirkuma] līgumiem.

[..]"

Tiesvedības priekšvēsture

13 Ar 2000. gada 19. decembra *Despacho conjunto* Nr. 15/2001 (Kopējais rīkojums Nr. 15/2001, *Diário da Repùblica*, II sērija, 2001. gada 11. janvāris, 453. un 454. lpp.) Portugāles Republikas valdība nolēma iegādāties divus okeāna patruļkuģus, kas paredzēti valsts jūras teritoriju kontrolei un uzraudzībai, kā arī cīņai pret jūras piesārņojumu. Saistībā ar šo kuģu būvniecību tā izvēlējās sarunu procedūru ar *Estaleiros Navais de Viana do Castelo SA*.

14 2001. gada 15. aprīlī Portugāles iestādes iesniedza Komisijai saskaņā ar Lēmumu 2001/431 lūgumu par finanšu dalību saistībā ar ieguldījumu projektiem, kas definēti to zivsaimniecības uzraudzības un kontroles programmā saistībā ar trīsgadu periodu no 2001. gada līdz 2003. gadam. Viens no šiem projektiem bija paredzēts, lai atjaunotu kuģniecības kapacitāti uzraudzīt okeānu, un saskaņā ar to bija paredzēts iegādāties divus okeāna patruļkuģus, kas 70 % apmērā ir paredzēti zivsaimniecības un kontroles uzraudzībai.

15 2002. gada 12. novembrī divu okeāna patruļkuģu būvniecība tika uzticēta sabiedrībai *Estaleiros Navais de Viana do Castelo*.

16 2002. gada 10. decembra Lēmumā 2002/978/EK par to, ka ir sedzami izdevumi, kuri ir paredzēti, lai piedalītos darbībās, kuras noteiktas dalībvalstis ir paredzējušas 2002. gadā, lai īstenotu kontroles, pārbaudes un uzraudzības sistēmas, kas piemērojamas kopējai zivsaimniecības politikai (OV L 338, 33. lpp.), Komisija saskaņā ar Lēmumu 2001/431 paredzēja finanšu dalību projektos, kurus Portugāles Republika iesniegusi savas zivsaimniecības uzraudzības un kontroles programmas ietvaros saistībā ar trīs gadu periodu no 2001. gada līdz 2003. gadam. Šī lēmuma II pielikumā ir paredzēts, ka saistībā ar 2002. gadu Portugāles Republika varēja saņemt finanšu dalību lielākais EUR 13 510 837 apmērā.

17 2006. gada 16. janvārī Portugāles iestādes lūdza, lai Komisija atmaksātu EUR 6 732 322,75 saistībā ar finanšu dalību divu okeāna patruļkuģu, kas pasūtīti sabiedrībai *Estaleiros Navais de Viana do Castelo*, iegādē.

18 2006. gada 6. februārī Komisija informēja Portugāles iestādes, ka tā nevar apmierināt to lūgumu, jo tai ir nepieciešama papildu informācija, kādēļ šīs iestādes ir izmantojušas sarunu procedūru līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai, kura ir konkrēti paredzēta militārajām iekārtām, lai gan abi okeāna patruļkuģi 70 % apmērā tiks izmantoti zivsaimniecības kontrolē.

19 2008. gada 19. maijā pēc korespondences apmaiņas notika Komisijas ierēdņu un Portugāles iestāžu sanāksme.

20 2009. gada 29. maijā Komisija informējas Portugāles iestādes, ka izdevumi, kurus ir lūgts atmaksāt, nav atzīstami par pieļaujamiem un līdz ar to nevar tikt veikts nekāds maksājums. Būtībā Komisija paskaidroja, ka, izmantojot sarunu procedūru attiecīgo divu kuģu iegādē, Portugāles iestādes nav ievērojušas publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas noteikumus, lai gan šis nosacījums ir paredzēts Lēmuma 2001/431 17. panta 2. punktā. Komisija piešķīra Portugāles iestādēm divu mēnešu termiņu jaunu apsvērumu iesniegšanai.

21 2009. gada 7. jūlijā Portugāles iestādes atbildēja Komisijai, atkārtojot, ka divu okeāna patruļkuģu iegādes procedūra notika saskaņā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem publiskā iepirkuma līgumu jomā. Turklāt tās pievienoja Portugāles aizsardzības ministrijas atzinumu un lūdza pārskatīt jautājumu no tajā izklāstīto argumentu skatpunkta.

22 Ar 2009. gada 14. oktobra vēstuli Komisija paziņoja Portugāles iestādēm savu lēmumu neatzīt par pieļaujamiem izdevumus, kas saistīti ar divu okeāna patruļkuģu iegādi, arī norādot, ka budžeta saistības, kas paredzētas saistībā ar projektu, uz kuru attiecas Lēmums 2002/978, ir atceltas (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

23 2009. gada 18. decembrī iesniedzot Vispārējās tiesas kancelejā prasības pieteikumu, Portugāles Republika cēla šo prasību.

24 Portugāles Republikas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu;

— uzdot Komisijai pieņemt lēmumu apmierināt atmaksāšanas lūgumus, kurus tā iesniegusi saistībā ar Lēmumu 2002/978;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanas izdevumus.

25 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību;

— piespriest Portugāles Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

26 Pamatojoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Vispārējā tiesa (pirmā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu.

27 Lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un viņu atbildes uz Vispārējās tiesas uzdotajiem mutvārdu jautājumiem tika uzklausīti 2012. gada 27. novembra tiesas sēdē.

Juridiskais pamatojums

Par prasījumu otrās daļas pieņemamību

28 Saistībā ar Portugāles Republikas prasījumu daļu, ar kuru tiek lūgts, lai Vispārējā tiesa uzdotu Komisijai pieņemt lēmumu apmierināt atmaksāšanas lūgumus, kas iesniegti saistībā ar Lēmumu 2002/978, ir tikai jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Vispārējās tiesas kompetencē neietilpst rīkojumu izdošana iestādēm. Saskaņā ar LESD 264. pantu Vispārējai tiesai ir vienīgi iespēja pilnībā vai daļēji atcelt apstrīdēto tiesību aktu vai noraidīt prasību. Līdz ar to attiecīgajai iestādei saskaņā ar LESD 266. pantu jāīsteno pasākumi Vispārējās tiesas sprieduma izpildīšanai (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 1993. gada 29. novembra rīkojumu lietā T-56/92 *Koelman*/Komisija, *Recueil*, II-1267. lpp., 18. punkts; Vispārējās tiesas 1998. gada 15. septembra spriedumu apvienotajās lietās T-374/94, T-375/94, T-384/94 un T-388/94 *European Night Services* u.c./Komisija, *Recueil*, II-3141. lpp., 53. punkts, un 2008. gada 8. oktobra spriedumu lietā T-51/07 *Agrar-Invest-Tatschl*/Komisija, Krājums, II-2825. lpp., 27. punkts.).

29 Līdz ar to prasījumu otrā daļa ir jānoraida kā nepieņemama.

Par prasību atcelt tiesību aktu

30 Pamatojot savu prasību, Portugāles Republika būtībā izvirza trīs pamatus. Pirmais pamats ir par Lēmuma 2001/431 pārkāpumu, jo Komisija tai nevarēja tiesiski atteikt piešķirt lūgto finansējumu tādēļ, ka tā izpildīja šajā lēmumā paredzētos nosacījumus. Otrais pamats ir par tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu, un trešais – par pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi.

Pirmais pamats par Lēmuma 2001/431 pārkāpumu

31 Portugāles Republika būtībā apgalvo, ka tai ir tiesības uz izdevumu, kas saistīti ar divu okeāna patruļkuģu iegādi, atmaksāšanu, jo, pretēji Komisijas apgalvotajam, apstrīdētajā lēmumā tā nav pārkāpusi Savienības noteiktumus, kas piemērojami publiskajiem iepirkumiem.

32 Portugāles Republika apgalvo, ka šajā lietā tā ir ievērojusi valsts tiesību aktus, ar kuriem ir transponēti visi tajā laikā spēkā esošie Savienības noteikumi, kas attiecas uz publiskajiem iepirkumiem, tostarp Direktīva 93/36. Ar šiem tiesību aktiem valsts tiesībās tostarp esot transponēti izņēmumi, kas paredzēti minētās direktīvas 2. un 3. pantā.

33 Tomēr, tā kā okeāna patruļkuģi, saistībā ar kuriem tika lūgts finansējums, ir kara kuģi, kuri ietilpst EKL 296. pantā paredzētajā sarakstā (skat. iepriekš 2. punktu), Portugāles Republika uzskata, ka tā varēja izmantot Direktīvas 93/36 2. un 3. pantā paredzētos izņēmumus un līdz ar to šajā direktīvā paredzētie publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas noteikumi nav piemērojami šajā lietā.

34 Turklāt Portugāles Republika uzskata, ka, ņemot vērā tiesību aktus, kas bija spēkā datumā, kurā tā iesniedza savu finansējuma pieteikumu, Komisija neesot varējusi to tiesiski neakceptēt sakarā ar to, ka tā izvēlējās izmantot EKL 296. pantā paredzēto atkāpi. Lēmums no finansējuma izslēgt karakuģus turklāt esot netaisnīgs, jo tādējādi dalībvalstis, kas ir izvēlējušās nodrošināt zivsaimniecības kontroli ar karakuģiem, tiktu sodītas.

35 Komisija apstrīd šos argumentus.

36 Iesākumā ir jānorāda, ka domstarpības starp Portugāles Republika un Komisiju būtībā attiecas vienīgi uz jautājumu, vai dalībvalsts, kas lūdz Savienības atbalstu saskaņā ar Lēmumu 2001/431, lai iegādātos iekārtas zivsaimniecības darbību kontrolei, var atkāpties no Savienības noteikumiem publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā, izvirzot attiecīgo iekārtu militāro raksturu.

37 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, ka Lēmumā 2001/431 ir noteikta kārtība, saskaņā ar kuru Komisijā ir iesniedzamas izdevumu programmas, kuri ir saistīti ar kopējo zivsaimniecības politiku, saistībā ar kuru dalībvalstis vēlas saņemt finanšu dalību, kā arī izdevumi, kuri atzīti par pieļaujamiem.

38 No Lēmuma 2001/431 2. panta e) punkta, 9. panta 1. punkta un 17. panta 2. un 3. punkta, kuru tiesību normas ir citētas iepriekš 9.–11. punktā, izriet, ka Savienības finanšu dalība kuģu, kas faktiski paredzēti zivsaimniecības kontrolei un uzraudzībai, iegādē ir iespējama saskaņā ar šo lēmumu vienīgi, ja šie izdevumi ir veikti saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti minētajā lēmumā un direktīvās par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru koordināciju, tostarp Direktīvā 93/36.

39 Attiecīgajās direktīvās paredzēto noteikumu ievērošana tādējādi ir priekšnosacījums, lai dalībvalstu izdevumi varētu tikt atzīti par pieļaujamiem saistībā ar Savienības finanšu dalību. No tā izriet, ka ir jāuzskata, ka Lēmumā 2001/431, it īpaši tā 17. panta 2. punktā, ir paredzēts, ka Savienības līdzfinansējums prezumē minēto direktīvu *ratione materiae* piemērojamību. Turklāt šo Lēmuma 2001/431 interpretāciju apstiprina iepriekš 12. punktā minētā II pielikuma A daļas 4. punkts, kurā ir precizēts informācijas saturs, kura ir nepieciešama, lai pārbaudītu Savienības tiesību aktu ievērošanu publiskā iepirkuma jomā, un kura ir jāiesniedz Komisijā; šis punkts neļauj uzskatīt, ka pastāv vismazākā iespēja šos tiesību aktus nepiemērot *ratione materiae*.

40 Prasības ievērot nosacījumus, kas noteikti direktīvās par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru koordināciju, raksturīgais mērķis ir pirmām kārtām nodrošināt pilnīgu pārskatāmību un Savienības līdzfinansēto iepirkumu pilnīgu kontrolējamību. Turklāt Savienības līdzfinansējums karakuģiem principā neietilpst kopējā zivsaimniecības politikā. Līdz ar to šajā ziņā nosacījumi, kas jāievēro, lai notiktu šāds līdzfinansējums, ir tie, kas paredzēti šo direktīvu tiesību normās, kurās materiāltiesiski ir noregulētas minētās procedūras.

41 Šajā lietā nav strīda par to, ka, izvēloties sarunu procedūru saistībā ar divu okeāna patruļkuģu būvi, Portugāles Republika uzskatīja, ka tai nav jāievēro noteikumi, kas piemērojami publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā. Atsaucoties uz Direktīvas 93/36 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 3. pantu, kā arī saviem valsts tiesību aktiem, ar kuriem transponēta šī direktīva, Portugāles Republika ir uzskatījusi, ka attiecīgie līgumi, par kuriem ir runa šajā lietā, neietilpa *ratione materiae* šīs direktīvas piemērošanas jomā.

42 Tomēr, ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāuzskata, ka saskaņā ar Lēmumu 2001/431 dalībvalsts, pirmkārt, nevar lūgt Savienības līdzfinansējumu kuģu, kuri pilnībā vai daļēji paredzēti zivsaimniecības kontrolei un uzraudzībai, iegādei, kuru veicot saskaņā ar minēto lēmumu ir pilnībā jāievēro noteikumi publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā, un, otrkārt, nolemt nepiemērot tos pašus noteikumus, izvirzot EKL 296. panta 1. punkta b) apakšpunktu sakarā ar iegādātās iekārtas militāro raksturu.

43 Iepriekš minētos apsvērumus nevar atspēkot ar Portugāles Republikas argumentu, saskaņā ar kuru vienīgi pēc tam, kad Komisijā tika iesniegts pieteikums par finanšu dalību, proti, tad, kad tika pieņemta Komisijas 2007. gada 11. aprīļa Regula (EK) Nr. 391/2007, ar kuru paredz sīki izstrādātus īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EK) Nr. 861/2006 attiecībā uz dalībvalstu izdevumiem, kas radušies, ieviešot kopējai zivsaimniecības politikai piemērojamās uzraudzības un kontroles sistēmas (OV L 97, 30. lpp.), tika precizēts, ka dalībvalstis nevar, pamatojoties uz EKL 296. pantu, izmantot atkāpes no publisko iepirkumu noteikumiem.

44 Šajā ziņā, protams, ir jānorāda, ka vienīgi faktiski pēc Regulas Nr. 391/2007 pieņemšanas tika tieši precizēts, ka attiecībā uz izdevumiem par kuģiem, kurus pilnībā vai daļēji paredzēts izmantot zivsaimniecības kontroles mērķiem, nevar piemērot nevienu atbrīvojumu no Savienības publiskā iepirkuma noteikumiem, kas saistīti ar EKL 296. pantu. Tāpat ir jānorāda, ka Regula Nr. 391/2007 nebija piemērojama *ratione temporis* šajā lietā, jo tā stājās spēkā datumā pēc tam, kad Portugāles Republika iesniedza finanšu dalības pieteikumu. Tomēr no šī apstākļa nevar tikt izsecināts tas, ka līdz šim datumam piemērojamie tiesību akti ļāva dalībvalstīm saņemt Savienības finanšu atbalstu saistībā ar kuģu iegādi kopējās zivsaimniecības politikas ietvaros un tajā pašā laikā atkāpties no noteikumiem publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā, izvirzot EKL 296. pantu. Šajā ziņā ir jāuzskata, gluži kā to dara Komisija, ka pat pirms precizējuma, kas tika paredzēts Regulā Nr. 391/2007, no Lēmumā 2001/431 paredzētajiem nosacījumiem izrietēja, ka dalībvalstis, kas paredz izmantot iespēju atkāpties no vispārējiem noteikumiem, izvirzot EKL 296. pantu, nevarēja vienlaicīgi pretendēt uz Savienības finanšu dalību sakarā ar iekārtu iegādi, kas paredzēta zivsaimniecības kontrolei.

45 Turklāt ir jākonstatē, ka, pretēji Portugāles Republikas apgalvotajam, Lēmums 2001/431 neiestājas pret to, ka dalībvalstis, kuras uztic zivsaimniecības kontroli un uzraudzību militārām struktūrām, saņem finansējumu, kas paredzēts šīs kopējas politikas īstenošanai. Protams, ciktāl minētajā lēmumā ir pieprasīts, lai tiktu ievēroti noteikumi publisko iepirkumu jomā, dalībvalstis nevar atkāpties no vispārējās sistēmas, kas piemērojama publiskajam iepirkumam, un pretendēt uz Savienības finansējumu. Taču EKL 296. panta 1. punkta b) apakšpunkts neiestājas pret to, ka dalībvalstis, kas paredz iegādāties militārās iekārtas, uz kurām attiecas šī tiesību norma, tomēr nolemj izmantot parastās publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras un līdz ar to var pretendēt uz finanšu dalību, kas paredzēta Lēmumā 2001/431. Tādēļ ir jānoraida arguments, ar kuru Portugāles Republika apgalvo, ka attiecībā pret dalībvalstīm, kuras ir izvēlējušās izmantot militāros līdzekļus, lai nodrošinātu zivsaimniecības kontroli, ir netaisnīgi atteikt Kopienu līdzfinansējumu iekārtām, kas ir iegādātas ārpus vispārējām publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrām, izmantojot EKL 296. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto atkāpi.

46 Saistībā ar Direktīvas 93/36 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu ir jāatgādina, ka saskaņā ar šo tiesību normu minētā direktīva neattiecas uz piegāžu līgumiem, ja tie ir atzīti par slepeniem vai ja to izpildē ir jāievēro īpaši drošības pasākumi saskaņā ar attiecīgajā dalībvalstī spēkā esošajiem normatīvajiem vai administratīvajiem aktiem, vai ja to prasa dalībvalsts drošības būtiskās intereses.

47 Kā ir jau nospriests (skat. iepriekš 39. un nākamos punktus), Savienības līdzfinansējums saskaņā ar Lēmumu 2001/431 prezumē tiesību normu, ar kurām tiek materiāltiesiski regulētas publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras, kas paredzētas attiecīgajās direktīvās, piemērošanu. Tā tam esot, pat pieņemot, ka dalībvalsts var pamatoties uz Direktīvas 93/36 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzēto izņēmumu un pretendēt uz līdzfinansējumu saskaņā ar Lēmumu 2001/431, ir jākonstatē, ka Portugāles Republika nav pierādījusi, ka šajā lietā ir izpildīti minētās atkāpes piemērošanas nosacījumi.

48 Vispirms ir jānorāda, kā izriet no lietas materiāliem, ka piegāžu līgums, kas attiecas uz divu okeāna patruļkuģu iegādi, nav ticis atzīts par slepenu, jo kopējā rīkojumā Nr. 15/2001, kas publicēts *Diário da Repùblica*, ir izklāstīts Portugāles Republikas lēmums iegādāties divus kara kuģus un izmantot sarunu procedūru publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai *Estaleiros Navais de Viana do Castelo*.

49 Turpinājumā ir jānorāda, ka Portugāles Republika izvirza valsts drošības būtisko interešu aizsardzību vai īpašus drošības pasākumus, kas īstenojami saistībā ar attiecīgajām piegādēm, lai pamatotu atkāpi no vispārējiem noteikumiem publiskās piegādes līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā.

50 Tomēr ir jākonstatē, ka Portugāles Republika vienīgi izvirza sensitīvas informācijas konfidencialitāti, kas saistīta ar militārās saziņas programmatūras izstrādi un instalēšanu okeāna patruļkuģos, tomēr nenorāda ne mazāko konkrēto apstākli saistībā ar īpašajiem drošības pasākumiem, kuri ir jāīsteno

saistībā ar okeāna patruļkuģu piegādi, ne iemeslus, kādēļ tā uzskata, ka noteiktu datu konfidencialitātes aizsardzības mērķis būtu mazākā mērā garantēts, ja šī būve būtu bijusi uzticēta citām sabiedrībām, nevis sabiedrībai *Estaleiros Navais de Viana do Castelo*.

51 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar judikatūru nepieciešamība paredzēt konfidencialitātes pienākumu nekādā ziņā neliedz izmantot konkursa procedūru iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai (šajā ziņā skat. Tiesas 2008. gada 8. aprīļa spriedumu lietā C-337/05 Komisija/Itālija, Krājums, I-2173. lpp., 52. punkts). Turklāt, kā to pamatoti norādījusi Komisija, konfidencialitātes prasības varēja tikt ņemtas tostarp vērā saistībā ar piedalīšanās procedūrā nosacījumiem vai piedāvājumu izvērtēšanā, nosakot piešķiršanas apakškritēriju saistībā ar informācijas konfidencialitātes aizsardzības pasākumiem.

52 Līdz ar to atsaukšanās uz Direktīvas 93/36 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu, pat pieņemot, ka tas ir piemērojams, lai attaisnotu okeāna patruļkuģu iegādi, izmantojot sarunu procedūru, nav samērīga ar mērķi aizkavēt sensitīvu datu, kas saistīti ar šo kuģu ražošanu, izpaušanu. Portugāles Republika nav pierādījusi, ka šis mērķis nevarēja tikt sasniegts šajā direktīvā noteiktās konkursa procedūras ietvaros (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Itālija, 53. punkts).

53 No tā izriet, ka šajā lietā vienkāršs apgalvojums, kādu ir paudusi Portugāles Republika un saskaņā ar kuru attiecīgās piegādes ir atzītas par slepenām, ka saistībā ar tām ir veikti īpaši drošības pasākumi un ir nepieciešams atkāpties no Savienības noteikumiem, lai aizsargātu valsts drošības būtiskās intereses, nevar būtu pietiekams, nepastāvot pierādījumiem, lai pierādītu, ka patiešām pastāvēja izņēmuma apstākļi, kas attaisno atkāpju piemērošanu, kuras paredzētas Direktīvas 93/36 2. panta 1. punkta b) apakšpunktā.

54 Līdz ar to Portugāles Republika nevar pamatoti apgalvot, ka saskaņā ar Direktīvas 93/36 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu tā nebija piemērojama attiecīgajam iepirkumam.

55 No iepriekš minētā izriet, ka neviens no Portugāles Republikas izvirzītajiem argumentiem, lai attaisnotu, ka tā varēja, pamatojoties uz Lēmumu 2001/431, lūgt Savienības finanšu dalību divu okeāna patruļkuģu iegādei, neievērojot Direktīvas 93/36 noteikumus par iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, nevar tikt akceptēts.

56 Izvēloties sarunu procedūru, Portugāles Republika šajā lietā nav ievērojusi minētajā direktīvā paredzētos noteikumus, kuras 6. pantā ir paredzēts pienākums līgumslēdzējām iestādēm, kas piešķir tiesības slēgt līgumu, izmantot atklāto procedūru vai slēgto procedūru, ja vien uz attiecīgo līgumu neattiecas izņēmuma gadījumi, kas izsmeļoši izklāstīti minētā panta 2. un 3. punktā.

57 Šajā lietā ir jākonstatē, ka uz līgumu, par kuru ir runa pamata tiesvedībā, neattiecas neviens no gadījumiem, kas paredzēts Direktīvas 93/36 6. panta 2. un 3. punktā, ko turklāt neapgalvo Portugāles Republika, līdz ar to Komisija varēja pamatoti secināt, ka, tā kā šī dalībvalsts ir izvēlējusies sarunu procedūru divu attiecīgo kuģu iegādei, tā nav ievērojusi minētās direktīvas prasības. Šajos apstākļos Komisija varēja tiesiski uzskatīt, ka izdevumi, kas saistīti ar divu okeāna patruļkuģu iegādi, ir jāatzīst par nepieļaujamiem saistībā ar finanšu atbalstu atbilstoši Lēmumam 2001/431.

58 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, pirmais pamats ir jānoraida.

Otrais pamats par tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu

59 Ar savu otro pamatu Portugāles Republika apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības aizsardzības principu. Tā būtībā uzskata, ka, akceptējot finanšu atbalsta pieteikumu, ko tā iesniedza saskaņā ar Lēmumu 2001/431, Komisija tai ir sniegusi apstiprinājumu par finansējuma saņemšanu

divu okeāna patruļkuģu iegādei. Portugāles Republika piebilst, ka, pārbaudot finanšu atbalsta pieteikumu un tostarp pieņemot Lēmumu 2002/978, Komisijai to būtu bijis jāinformē par to, ka sarunu procedūru nav atbilstoša attiecīgo divu kuģu iegādei.

60 Komisija apstrīd šos argumentus.

61 Saistībā ar tiesiskās paļāvības principa aizsardzību ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesības pieprasīt tiesiskās paļāvības aizsardzību, kas ir viens no Savienības pamatprincipiem, attiecas uz jebkuru privātpersonu, kas atrodas situācijā, no kuras izriet, ka Savienības administrācija, sniedzot precīzas garantijas, tam radīja pamatotu paļāvību (skat. Vispārējās tiesas 2003. gada 19. marta spriedumu lietā T-273/01 *Innova Privat-Akademie*/Komisija, *Recueil*, II-1093. lpp., 26. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2006. gada 18. janvāra spriedumu lietā T-107/03 *Regione Marche*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 129. punkts).

62 Tomēr tiesiskās paļāvības aizsardzības princips nevar tikt izvirzīts pret Kopienas atbalsta atcelšanu, ja minētā atbalsta piešķiršanai paredzētie nosacījumi acīmredzami nav ievēroti (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 1999. gada 29. septembra spriedumu lietā T-126/97 *Sonasa*/Komisija, *Recueil*, II-2793. lpp., 39. punkts, un 2006. gada 14. decembra spriedumu lietā T-162/04 *Branco*/Komisija, Krājumā nav publicēts, 123. punkts un tajā minētā judikatūra).

63 Turklāt Portugāles Republika nav iesniegusi nekādus pierādījumus par to, ka Komisija tai būtu sniegusi apstiprinājumu par strīdīgo izdevumu pieļaujamību sarunu procedūras izmantošanas gadījumā. Katrā ziņā no pirmā pamata izvērtēšanas izriet, ka šādi apstiprinājumi būtu bijuši prettiesiski. No tā izriet, ka Portugāles Republika nav pierādījusi, ka šajā lietā ir izpildīti iepriekš 61. un 62. punktā atgādinātajā judikatūrā norādītie nosacījumi.

64 Līdz ar to otrais pamats ir jānoraida.

Trešais pamats par pamatojuma nenorādīšanu

65 Ar savu trešo pamatu Portugāles Republika uzskata, ka apstrīdētajā lēmumā nav norādīts pamatojums, jo tajā nav izskaidrots, kādēļ Komisija ir atteikusi izdevumu atmaksāšanu.

66 Komisija apstrīd šos argumentus.

67 Saistībā ar pienākumu norādīt pamatojumu ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru prasība norādīt pamatojumu ir jāizvērtē, ņemot vērā konkrētā gadījuma apstākļus, it īpaši tiesību akta saturu, izvirzīto pamatu būtību un tiesību akta adresātu vai citu personu, kuras šis akts ietekmē tieši un individuāli, iespējamās intereses saņemt skaidrojumus. Netiek prasīts, lai pamatojumā būtu norādīti visi atbilstošie faktiskie un juridiskie apstākļi, jo jautājums par to, vai tiesību akta pamatojums atbilst EKL 253. panta prasībām, ir jāizvērtē, ņemot vērā ne tikai tā tekstu, bet arī tā kontekstu, kā arī visas tiesību normas, kas reglamentē attiecīgo jomu (Tiesas 1995. gada 17. oktobra spriedums lietā C-478/93 Nīderlande/Komisija, *Recueil*, I-3081. lpp., 48. un 49. punkts, un 2008. gada 22. decembra spriedums lietā C-487/06 P *British Aggregates*/Komisija, Krājums, I-10515. lpp., 172. punkts).

68 Tā tas ir vēl jo vairāk, ja dalībvalstis ir bijušas cieši iesaistītas apstrīdētā tiesību akta izstrādes procesā un līdz ar to zina šī akta pamatojumu (iepriekš minētais spriedums lietā Nīderlande/Komisija, 50. punkts, un Tiesas 2004. gada 9. septembra spriedums lietā C-304/01 Spānija/Komisija, Krājums, I-7655. lpp., 50. punkts).

69 Turklāt Tiesa ir uzskatījusi, ka īstenošanas tiesību aktā ir izpildīts pienākums norādīt pamatojumu, ja tajā ir tieša norāde uz regulas tiesību normām, ar kuru šis akts ir pamatots, un tādējādi ļauj uzzināt tā pieņemšanas kritērijus (šajā ziņā skat. Tiesas 1975. gada 18. marta spriedumu lietā 78/74 *Deuka*,

Recueil, 421. lpp., 6. punkts; 1979. gada 27. septembra spriedumu lietā 230/78 *Eridania-Zuccherifici nazionali* un *Società italiana per l'industria degli zuccheri*, *Recueil*, 2749. lpp., 14.–16. punkts, un 1981. gada 14. janvāra spriedumu lietā 35/80 *Denkavit Nederland*, *Recueil*, 45. lpp., 33.–36. punkts).

70 Šajā lietā ir jānorāda, ka pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas notika sanāksme un korespondences apmaiņa. Turklāt apstrīdētajā lēmumā ir norāde uz 2009. gada 29. maija vēstuli, kas adresēta Portugāles iestādēm saskaņā ar Lēmuma 2001/431 17. panta 3. punktu, kurā Komisija ir detalizēti izklāstījusi iemeslus, kādēļ tā pēc lietas materiālu izvērtēšanas ir secinājusi, ka attiecīgos izdevumus nevar uzskatīt par pieļaujamiem (skat. iepriekš 20. punktu).

71 Ir jānorāda, ka konteksts, kurā ir pieņemts apstrīdētais lēmums un tajā ietvertais pamatojums, ir ļāvis Portugāles Republikai sevi aizstāvēt un šajā ziņā izvirzīt argumentus un arī ļāvis saprast Komisijas argumentāciju, pieņemot apstrīdēto lēmumu.

72 Tā kā Komisija ir izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, trešais pamats ir jānoraida.

73 No tā izriet, ka prasība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

74 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

75 Tā kā Portugāles Republikai spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta)

nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) Portugāles Republika sedz tiesāšanās izdevumus.

Azizi Frimodt Nielsen Kancheva

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2013. gada 18. jūnijā.

[Paraksti]